

Małgorzata Jakubiec¹
Tomasz Budzik²

Wpływ logistyki na wycenę przedsiębiorstw

Wprowadzenie

W obecnych czasach logistyka jest kluczowym elementem działań w gospodarce rynkowej, odnosi się ona zarówno do małych firm jak i wielkich korporacji. Początkowo znana jako termin wojskowy obecnie ma zastosowanie w wielu dziedzinach działań rynkowych np. logistyka zaopatrzenia, logistyka produkcji, logistyka transportu, czy też aspekty związane z gospodarką magazynową. Cały proces logistyki rozwinął się znacząco, do tego stopnia, iż jej zastosowanie wywiera duże znaczenie między innymi na wycenę przedsiębiorstw. Uwarunkowania logistyczne w firmie mają bezpośredni wpływ na wycenę zarówno metodami majątkowymi, jak i dochodowymi.

Niniejszy artykuł przedstawia podstawowe aspekty działań logistycznych mających wpływ na wycenę przedsiębiorstw, poprzez zastosowanie odpowiednich instrumentów.

Pojęcie logistyki w przedsiębiorstwie oraz wyceny przedsiębiorstwa

Logistyka jest terminem odnoszącym się do całości procesu planowania, a także realizowania i kontrolowania przepływu surowców, materiałów, wyrobów gotowych oraz odpowiedniej informacji z punktu pochodzenia do punktu konsumpcji w celu zaspokojenia wymagań klienta [1].

Przedsiębiorstwo to podmiot

gospodarczy dopuszczony przez przepisy prawa do prowadzenia działalności gospodarczej prowadzonej w celu uzyskania maksymalnego zysku.

Wycena przedsiębiorstwa różnymi metodami zarówno majątkowymi jak i dochodowymi odnosi się do kilku zasadniczych pojęć jakimi są: zarządzanie nieruchomościami, gospodarka zapasami (zarządzanie magazynami), analiza należności, zaopatrzenie, transport, analiza kosztów wraz z ich minimalizacją, oraz odpowiednie zarządzanie i controlling.

Podstawowe metody wyceny, w których ma znaczenie logistyka

Do podstawowych metod wyceny, w których zastosowanie mają różne elementy logistyki należą metody majątkowe, a wśród nich metoda wartości skorygowanej aktywów netto (pośrednio metoda likwidacyjna) oraz metody dochodowe, a wśród nich metoda DCF.

W metodzie wartości skorygowanej aktywów netto szczególnie widoczny jest logistyczny aspekt gospodarki głównie w sferze majątku trwałego poprzez efektywne wykorzystanie zasobów tego majątku oraz maszyn i urządzeń będących na stanie przedsiębiorstwa, a także w sferze posiadanych przez przedsiębiorstwo aktywów płynnych tj. gospodarowania zapasami i należnościami.

Nieruchomości oraz maszyny i urządzenia

W definicji nieruchomości przedsiębiorstw J. Konowalczyk określa je jako składniki majątku, a w wymiarze ekonomicznym jako kontrolowane zasoby stanowiące konkretną określoną przestrzeń ziemi wraz z jej naturalnymi i antropogenicznymi elementami [2].

Ta część aktywów w postaci nieruchomości wpływa znacząco na logistyczną efektywność gospodarki zapasami w przedsiębiorstwie oraz na ich racjonalne wykorzystanie w postaci zasobów magazynowych.

Przedstawmy to na przykładzie procesu logistyki w zarządzaniu nieruchomościami w przedsiębiorstwie ciepłowniczym na Śląsku, opierającym się przede wszystkim na efektywnym wykorzystaniu środków trwałych oznaczonych w grupach księgowych jako grupa I (budynku) i II (budowle). Wskaźnik efektywności wykorzystania tych środków ma kluczowe znaczenie, gdyż obejmują one często ponad 50% całości majątku trwałego, dlatego optymalizacja wykorzystania sieci ciepłowniczych ma zasadnicze znaczenie, a budynki ciepłownicze mając znacznie mniejszą wartość i produktywność przy znacząco dużej wartości budowli, należałoby w inny sposób racjonalniej wykorzystać, gdyż ich obecność generuje koszty, będące elementem negatywnie wpływającym na logistykę w tego typie przedsiębiorstwie. Maszyny i urządzenia służące do bezpośredniej produkcji ciepła

¹Mgr Małgorzata Jakubiec, Przedsiębiorstwo Usługowe HOLOX S.C Bielsko-Biała

²Mgr Tomasz Budzik, Politechnika Częstochowska

wpływają pośrednio na optymalizację procesu logistycznego, ale także znacząco na proces wyceny majątkowej oraz poprzez swoją wydajność - dochodowej.

Gospodarka zapasami

Zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie ma kluczowe znaczenie, gdyż bezpośrednio wpływa na gospodarkę zapasami, a gospodarka ta jest kluczowym elementem zarówno wyceny majątkowej jak i dochodowej. W szerokim pojęciu zarządzanie logistyczne zapasami tworzy koszty przyjęcia, odbioru i przygotowania do ich użytku. Koszty tworzenia zapasów są jednym z podstawowych elementów przepływów pieniężnych (Cash flow) co wpływa na wartość dochodową przedsiębiorstwa.

Zaopatrzenie

Logistyka zaopatrzenia wpływa na konieczność podejmowania wielu decyzji mających wpływ na ekonomię przedsiębiorstwa zwłaszcza zaś na poziom kosztów wysokość zysku itp. Typowe decyzje podejmowane w logistyce zaopatrzenia to kwes-

totny wpływ na proces tworzenia się wartości firmy, szczególnie przy zastosowaniu metod dochodowych.

Transport

Transport odgrywa ważną rolę w całym procesie logistycznym. Szacuje się, że około 80% wszystkich funkcji logistycznych stanowią problemy transportowe, to znaczy gospodarka magazynowa, przewóz materiałów i wyrobów gotowych, dostępność i wykorzystanie środków transportu, stosowanie odpowiednich technologii transportowych [3]. Proces transportowy stanowi ciąg organizacyjno - technologiczny, integrujący materiałow i informatyczne działania zaopatrzeniowe, produkcyjne, dystrybucyjne, eksploatacyjne i regulacyjne z fazami przewozu, przeładunku i składowania ładunków. Jego zadaniem jest zapewnienie sprawnego przepływu dóbr fizycznych od momentu wytworzenia aż do ich eksploatacji, co oznacza, że transport obsługuje nie tylko szeroko rozumiane dostawy surowców i dystrybucję wyrobów gotowych, ale także obsługę zwrotów, obsługę serwisową procesów eksploatacyjnych, czy gromadzenie

transportu w logistyce jest elementem minimalizacji kosztów wpływających na wyceny majątkowe ale także w dużej mierze na wyceny dochodowe, gdzie racjonalizacja kosztów jest elementem zwiększania zysków.

Koszty, minimalizacja kosztów i windykacja

Proces logistyczny służy do optymalnego wykorzystania działań w przedsiębiorstwie, minimalizacji kosztów i zwiększania zysków. Wskaźnik racjonalnego kształtowania zapasów magazynowych oraz windykacji należności jest znaczącym elementem logistyki, gdyż sprawne zarządzanie nimi wpływa na minimalizację kosztów oraz na optymalizację w dziedzinie zarządzania. Czas oczekiwania na ściągłość należności jest uwarunkowany strategią marketingową przedsiębiorstwa, które aby „istnieć” na rynku musi decydować się i na bieżąco rozważać politykę, jaki okres kredytowania dawać odbiorcom swoich produktów/usług. Jest zarówno ważny element wyceny, gdyż okres rotacji należności to przepływ pieniędzy w firmie, jak również ważny element zarządza-

Tabela 1. Analiza zapasów i należności jednego z wybranych przedsiębiorstw

Wskaźniki efektywności zarządzania	Definicje wskaźników finansowych		2006	2007	2008	2009
okres obrachunkowy		[dzień]	360	360	360	360
ilość miesięcy operacyjnych		[miesiąc]	12	12	12	12
średni cykl zapasów ogółem	okres obrotowy w dniach / obrót zapasami	[dzień]	9.9	18.8	17.7	18.9
średni cykl należności ogółem	okres obrotowy w dniach / obrót należnościami ogółem	[dzień]	40.8	82.2	83.0	75.9

tia zakupu materiałów o jak najniższych cenach i w jakim czasie

W tym wypadku zarządzanie procesami logistycznymi ma is-

recykling odpadów powstałych w procesie produkcji.

Optymalizacja tej gałęzi logistyki wpływa na proces wyceny poprzez minimalizację kosztów. Prawidłowe funkcjonowanie

nia logistycznego. W tabeli 1 przedstawiono tzw. średni cykl zapasów i należności w analitycznym wybranym przedsiębiorstwie. Tabela 2 przedstawia prognozę zapasów

Tabela 2. Prognoza zapasów i należności jednego z wybranych przedsiębiorstw

Cykle rotacji w odniesieniu do sprzedaży	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
okres obrachunkowy	360	360	360	360	360	360	360	360	360	360
ilość miesięcy operacyjnych	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
średni cykl zapasów ogółem	19	16	16	16	16	16	16	16	16	16
średni cykl należności ogółem	87	83	86	83	78	85	85	77	77	77

i należności jednego z wybranych przedsiębiorstw w aspekcie wpływu na prognozowanie w wycenie.

W wycenie dochodowej przedsiębiorstwa wskaźniki te powinny być prognozowane i przedstawiane odrębnie dla każdego z okresów prognozy. To pozwala w jak najbardziej obiektywny sposób przedstawić zapotrzebowanie na kapitał pracujący (kapitał pracujący to środki firmy uwięzione w zapasach, należnościach i gotówce). Zmiany w tych cyklach w firmie nie zawsze są łatwe i często wymagają strategicznego podejścia w inwestowaniu oraz bardzo efektywnej współpracy z dostawcami i odbiorcami. Wiele firm produkcyjnych wkłada dużo wysiłku w przyspieszenie swoich cykli. Przejawem tego są np. wszelkiego rodzaju rozwiązania logistyczne typu „just-in-time”.

Te procesy muszą być ze sobą sprzężone, gdyż na bieżąco podejmowane działania logistyczne kształtują określony poziom wskaźników, pokazujący w analityczny sposób bieżące zarządzanie w firmie. Wskaźniki te mają natomiast wpływ na wyniki prognozowania, które odzwierciedlają dochodową wartość przedsiębiorstwa.

Zarządzanie, w tym zarządzanie finansami

Zarządzanie logistyczne związane jest z bieżącą działalnością przedsiębiorstwa, poprzez działania sterujące przepływami finansowymi. Na bieżąco monitorowane oraz utrzymywanie

właściwych stanów magazynowych kształtuje, przejrzystość kosztów i wyników, wreszcie minimalizację kosztów w obszarze logistyki.

Menegment w firmie, kontrolując oraz planując w sferze logistyki oraz poprzez używanie mechanizmów przepływu gotówki, zarządzania zapasami, należnościami a także kontrolę zobowiązań wpływa na wyniki firmy i to właściwie od działań w sferze logistyki zależą owe mechanizmy wzrostowe oraz kształtujące poziom wartości firmy.

Controlling

Działania controllingu są elementem niezmiernie ważnym zarówno w logistyce jak i w wycenie. Zadaniem controllingu jest bieżące monitorowanie łańcucha działań w firmie - od etapu dostaw po dostarczenie towaru odbiorcom. Oczywista jest konieczność tworzenia planów oraz bieżąca kontrola poziomu ich wykonania. Planowanie zaś opiera się na bezpośrednich analizach działań firmy, wynikających m.in. z działań logistycznych. Przedsiębiorcy oczekują od controllingu utrzymywania właściwych stanów magazynowych, przejrzystości kosztów i wyników, oraz minimalizacji kosztów w obszarze logistyki. Za najważniejsze funkcje controllingu logistycznego uważa się planowanie i kontrolę kosztów, planowanie zakupów, transportu, ruchu materiałów, budowę systemu wskaźników finansowych, planowanie produkcji i zbytu, sterowanie produkcją, a to są

z kolei najistotniejsze elementy mające wpływ na wycenę firmy.

Analiza wartości

Procesy zarządcze, controllingu, transportu zaopatrzenia, gospodarowania aktywami płynnymi oraz trwałymi stosowane w firmie kumulują się w postaci dokumentów finansowych stanowiących podstawę wyceny metodami majątkowymi i dochodowymi.

Podstawę wyjściową do wyceny firmy metodą majątkową stanowi księgowy bilans sporządzony na dzień wyceny. Poszczególne elementy bilansu tj. majątku trwałego, obrotowego i pasyw obcych, wyznaczają wartość majątkową przedsiębiorstwa. W sytuacji, gdy firma zachowuje płynność finansową i trwałą zdolność do generowania dodatknych przepływów pieniężnych, jej wartość jest równa sumie zweryfikowanych aktywów pomniejszonych o wartość zobowiązań (pasywów obcych).

Istotą metody majątkowej jest założenie, że zorganizowany majątek trwały i obrotowy, kadry, organizacja i zarządzanie logistyczne tworzy wartość przedsiębiorstwa.

Istotą metody dochodowej jest projekcja strumieni przepływów pieniężnych (cash flows) będących kategorią sprawozdania finansowego które to wolne strumienie pieniężne określają wartość dochodową przedsiębiorstwa.

Działa poprzez analizę trzech strumieni:

- Strumień operacyjny obejmuje

nadwyżkę finansową (zysk netto i amortyzację) i reprezentuje tę sferę działalności przedsiębiorstwa, która powszechnie decyduje o jego pozycji rynkowej.

- Strumień inwestycyjny ilustruje działalność przedsiębiorstwa w zakresie zmian substancji majątkowej (w aspekcie szeroko rozumianego majątku trwałego).
- Strumień finansowy reprezentuje źródła finansowania bieżącej oraz inwestycyjnej działalności przedsiębiorstwa, a również ilustruje stopień zaspokojenia oczekiwań udziałowców (akcjonariuszy) w aspekcie dywidend.

Wartość przedsiębiorstwa uzyskana metodami majątkowymi i dochodowymi jest nie tylko odpowiedzią na pytanie ile jest warte przedsiębiorstwo, ale również pokazuje jaka sfera działalności jest efektywna czy majątek jest produktywny, czy raczej statyczny, generujący przede wszystkim koszty, czy racjonalnie wykorzystany jest potencjał generujący zyski.

Wartości uzyskane tymi metodami pokazują również jaka sfera logistyki jest bardziej a jaka mniej efektywna.

Podsumowanie

Logistyka jako pojęcie szerokie, dotyczące funkcjonowania przedsiębiorstwa zarówno w sferze majątkowej jak i dającej efekt w postaci dochodów świadczy, iż wykorzystanie nieruchomości, sterowanie zapasami magazynowymi i innymi aktywami trwałymi i płynnymi daje obraz firmy w postaci jej wyceny i to zarówno w sferze majątkowej jak i dochodowej. Jest zatem oczywistym, iż zarządzanie logistyczne oraz cały proces codziennego funkcjonowania logistycznego ma niezmiernie ważny wpływ na wycenę i daje efekt w postaci wartości majątkowej i dochodowej przedsiębiorstwa.

Streszczenie

W obecnych czasach logistyka jest kluczowym elementem działań w gospodarce rynkowej, odnosi się ona zarówno do małych firm, jak i wielkich korporacji. Proces prowadzenia logistyki w firmie bezpośrednio działa na wycenę zarówno metodami majątkowymi, jak i dochodowymi. Artykuł przedstawia podstawowe aspekty działań logistycznych mających wpływ na

wycenę przedsiębiorstw, poprzez zastosowanie odpowiednich instrumentów.

AN EFFECT OF LOGISTICS ON ENTERPRISE VALUATION

Summary

Nowadays logistic is the basic element in market economy and it refers to small and big enterprises. Logistic in the company has an effect on valuation both income-base as well as assets-based methods. In the article basic aspects of logistics activities which affected enterprise valuation are presented and described.

Literatura

- [1] T. Wojciechowski. Marketingowo – logistyczne zarządzanie przedsiębiorstwem. Wyd. Difin. Warszawa 2007.
- [2] J. Kowalczyk, Wycena nieruchomości przedsiębiorstw, Wyd. C.H. BECK, Warszawa 2009,
- [3] C. Skowronek, Z. Sariusz-Wolski. Logistyka w przedsiębiorstwie. Wyd. PWE. Warszawa 2008